

beschikking staan materiaal verzameld worden.

Het is met zo'n Gereedschapskist Taal net zoals met een gereedschapskist van een timmerman. Er zit van alles in. Sommige onderdelen heb je bijna nooit nodig, andere wat vaker. Maar je pakt eruit wat je op een bepaald moment bij een bepaalde opdracht nodig hebt.

Uiteraard kan zo'n Gereedschapskist Taal voor andere vakken (rekenen, zaakvakken) uitgebreid worden.

De strategieën en aanpakken kunnen ook in kindertaal geformuleerd worden, zodat de Gereedschapskist Taal voor leerlingen te hanteren is. Het wordt dan meer een naslagwerk waarin leerlingen terug kunnen vinden hoe ze een bepaalde (taal)opdracht precies uit moet voeren.

Als we niet leren van de fouten uit het verleden en geen aandacht hebben voor het aanleren van taalvaardigheden in situaties waarin leerlingen aan projecten of thema's werken, dan zullen we onherroepelijk de vraag naar meer cursorisch taalonderwijs weer over ons afroepen. De Gereedschapskist Taal kan echter een uitkomst brengen.

Ronde 3

Ilona Plichart

Leesweb vzw

Contact: Ilona.Plichart@leesweb.be

Website: www.boekenkaravaan.be en www.leesweb.be

De Boekenkaravaan: leesplezier thuis, op school en in de bibliotheek

Leesweb coördineert de Boekenkaravaan en werkt samen met scholen en opleidingsprojecten voor volwassenen. Leesweb beschouwt de Boekenkaravaan als een onderwijsondersteunend project. Het is de school die kinderen leert lezen; die hen aanmoedigt de wondere wereld van boeken te ontdekken. De Boekenkaravaan geeft scholen een duwtje in de rug door jaarlijks meer dan honderd voorleesvrijwilligers naar gezinnen thuis te sturen. Deze vrijwilligers lezen in het najaar wekelijks een uurtje voor bij een gezin, trekken met kinderen en ouders naar de bibliotheek. De kinderen vertellen op school over de voorleeservaringen thuis. Gemotiveerde leerkrachten grijpen die aan om verder te werken rond lees- en taalvaardigheid.

Via voorlezen bij gezinnen thuis wil de Boekenkaravaan taalvaardigheid stimuleren, enthousiasme voor boeken wekken, ouders aanzetten tot vertellen en voorlezen, gezinnen stimuleren tot bibliotheekbezoek. De doelstelling van de Boekenkaravaan is lees-

plezier, *goesting* in boeken en lezen doen groeien bij jonge kinderen. En natuurlijk hun ouders laten zien dat de kinderen genieten, en de ouders stimuleren om zelf te vertellen en voor te lezen, in de taal waarin ze zich het beste vinden. Voorlezen bij de Boekenkaravaan is gewoon prettig en staat los van dwang en prestatie. Voorlezers zijn zeker geen huiswerkbegeleiders. Peter André Sollie belichaamt de 'brug' tussen leren lezen en leesplezier. Jeugdauteur en illustrator André Sollie is voortdurend bezig met mooie woorden en intrigerende prenten en illustreert zo de boodschap van de Boekenkaravaan.

Vijf jaar 'Boekenkaravaan'

De Boekenkaravaan doorkruist Antwerpen sinds 2002. In dat opstartjaar kregen een twintigtal gezinnen een voorlezer over de vloer. Anno 2006 lezen studenten en vrijwilligers voor bij een tweehonderdtal gezinnen van een zestal scholen en twee opleidingsprojecten voor ouders. Ook in een kinderdagverblijf laten voorlezers peuters kennismaken met boeken. Er is een boekenkaravaanlied en een groots boekenfeest dat elke editie afsluit. De Boekenkaravaan groeit elk jaar, mede door de creatieve ideeën van leerkrachten en de vele vrijwilligers.

De resultaten van 5 jaar Boekenkaravaan zijn moeilijk te vatten in concrete cijfers (al hoort het zo in de onderwijswereld). Het enthousiasme is groot, bij de kinderen, de gezinnen en de scholen. Mond-aan-mond-reclame speelt een belangrijke rol: ouders vertellen aan elkaar dat ze thuis een voorlezer op bezoek krijgen, en stimuleren elkaar om deel te nemen. Er trekken veel voorlezers met ouders naar de bibliotheek. De Boekenkaravaanscholen merken dat leerlingen plots over boeken praten, en dat ze lezen leuker vinden. Tegelijkertijd is duidelijk dat taal- en leesniveau vooruitgaat op scholen die op vele manieren werken rond en met boeken en lezen. De Boekenkaravaan is slechts één van de projecten rond lezen en taal waaraan deze scholen participeren of die ze zelf opzetten – en daar zijn wij blij om!

'De Boekenkaravaan' praktisch

Een vijftal jaar ervaring leert ons dat er drie cruciale factoren zijn om de Boekenkaravaan te doen slagen: gemotiveerde leerkrachten, goed voorbereide voorlezers en heldere doelstellingen:

1. Een project heeft er baat bij als de doelstellingen helder geformuleerd worden. Kinderen naar de bibliotheek krijgen is iets anders dan werken rond leesplezier met taalzwakke kinderen. Bij de Boekenkaravaan is dit laatste de hoofddoelstelling. Bibliotheekbezoek is een – belangrijk – nevendoeel dat in dienst staat van blijvend leesplezier creëren.
2. Leerkrachten spreken de kinderen aan en stimuleren kinderen en ouders om een voorlezer aan huis te ontvangen. De Boekenkaravaan staat nergens zonder gemotiveerde leerkrachten die aan de slag gaan met het enthousiasme van de kinderen over 'hun voorlezer'.

3. Voorlezers van de Boekenkaravaan vormen een ongelooflijk diverse groep van gemotiveerde boekenliefhebbers. Tijdens de workshop wordt duidelijk hoe belangrijk het is hen goed te informeren en op te volgen.

Naast deze drie factoren is coördinatie uiteraard belangrijk: voorlezers en gezinnen moeten gecontacteerd en opgevolgd worden, en beiden hebben nood aan een centraal aanspreekpunt. We zijn ervan overtuigd dat een school een kleiner, lokaler vertelproject zelf kan coördineren. Die kleinere schaal komt automatisch: als één school een gelijkaardig project opstart, gaat het niet om 200 voorlezers, misschien slechts om 30. Bij een groter project moet inderdaad gezocht worden naar personeelstijd.

Voorlezers voorbereiden, houdt vanzelfsprekend in hen de weg te wijzen naar boeken die geschikt zijn voor het Boekenkaravaanpubliek. Zodat het juiste boek op de juiste plek voorgelezen wordt. Ook taalarme kinderen genieten van een boek dat aansluit bij hun cognitieve ontwikkeling. Boekenkaravaankinderen die veel moeite hebben met concentratie, houden van actieve boeken. *Waar is de taart* (Thé Tjong-Khing) is een uitdagend zoek- en kijkboek zonder woorden. Sommige boeken doen het goed ongeacht de culturele achtergrond van voorleeskinderen: prinsessen en heksen of tovenaars, succes gegarandeerd. *De prinses met de lange haren* (Annemarie van Haeringen) wordt door elk kind gesmaakt.

Het is jammer dat de multiculturele maatschappij, die voor onze voorleeskinderen hun dagelijkse leefomgeving vormt, in de kinderliteratuur weinig zichtbaar wordt. *Tasjes* van Marita de Sterck of de boeken over *Jules* (Annemarie Berebrouckx) brengen op een vanzelfsprekende manier kleur in hun verhaal. Boeken die ingaan op de concrete leefsituatie van kansarme kinderen, zijn vooralsnog zeldzaam. Het blijft zoeken naar boeken die niet de middenklassegezinnen (mooi huis, 2 kinderen, een hond) portretteren. Gelukkig zijn goede boeken gewoon goed: elk kind geniet van *Feodoor heeft zeven zussen* (Marjet Huiberts en Sieb Posthuma).

Ronde 4/5

Hedwige Buys

Gemeentelijke basisschool Blanden

Contact: hedwige.buys@scarlet.be

Leesbevordering, geen tijdverlies

De vraag om als spreker aan dit congres deel te nemen, kreeg ik naar aanleiding van een wedstrijd waarin ik als 'derde beste boekenjuf' van Vlaanderen eindigde. Niet echt een groots gebeuren; wel een teken dat boeken in al hun vormen een plaats in het onderwijs hebben veroverd. Deze job van boekenjuf combineer ik met de taak van